

INFORMASJON OM BEVISSIKRING

Konkurransetilsynets uanmeldte kontroll

INNHALDSFORTEGNELSE

Innledning.....	3
Bevissikring	3
Praktisk gjennomføring av bevissikring	3
Foretakets rettigheter og plikter	4
Forklaringsopptak	4
Innhenting av elektronisk data	4
Media	5
Håndtering og gjennomgang av elektroniske beslag.....	5
Saksbehandling.....	6

Innledning

Konkurransetilsynet kan med hjemmel i konkurranseloven § 25 foreta uanmeldt kontroll, såkalt bevissikring, hos et foretak når det er rimelig grunn til å anta at konkurranseloven er overtrådt. Formålet med en bevissikring er å søke etter bevis for å bekrefte eller avkrefte mulig brudd på konkurranseloven. Konkurransetilsynet må be om tingrettens beslutning før en bevissikring kan iverksettes.

Praktisk gjennomføring av bevissikring

En bevissikring skjer uanmeldt, og utføres av et team med etterforsknings- og IT-teknisk kompetanse. Det forekommer at teamet får bistand til iverksettelsen fra stedlig politi.

Konkurransetilsynet legitimerer seg ved ankomst, og angir formålet med den uanmeldte kontrollen. Kontrollen innledes ved at tingrettens beslutning om bevissikring blir presentert for foretaket. Foretaket mottar en kopi av beslutningen.

Teamleder informerer om konkurranselovens bestemmelse om bevissikring, bevissikringens forløp, og om foretakets rettigheter og plikter i den forbindelse.

Konkurransetilsynet kan under kontrollen kreve tilgang til kontorer, lokaler, transportmidler og andre oppbevaringssteder hvor bevis kan tenkes å finnes, uavhengig av om disse tilhører det mistenkte foretaket eller andre.

Det betyr at det også kan foretas bevissikring hos foretakets kunder, leverandører, konkurrenter og andre uavhengige tredjemenn dersom det kan finnes bevis for overtredelse på det aktuelle stedet.

BEVISSIKRING

Bevissikring innebærer at Konkurransetilsynet ved tvang kan innhente ting som kan ha betydning som bevis hos foretak og privatpersoner når det foreligger indikasjoner på at konkurranseloven er overtrådt. Det er tingretten som beslutter bevissikring på bakgrunn av en begrunnet begjæring fra Konkurransetilsynet. Bevissikringen gjennomføres av Konkurransetilsynet.

Konkurransetilsynet tar beslag i mulige bevis ved å sikre og kopiere data fra elektroniske lagringsmedier, og ved å ta kopi av fysiske dokumenter som kan være av betydning for etterforskningen.

Det utarbeides en beslagsliste over alle elektroniske og fysiske beslag ved bevissikringens avslutning, og foretaket mottar en kopi av det beslaglagte elektroniske materialet.

En bevissikring vil normalt ta 1-3 dager, men den tekniske prosessen med kopiering av data fra foretaket vil som regel ta noe lenger tid. For å oppnå en effektiv gjennomføring, er det hensiktsmessig at Konkurransetilsynet får disponere et egnet møterom, og får tilgang til informasjon og personell for målrettede søk etter bevis.

I særskilte tilfeller kan Konkurransetilsynet kreve å få adgang til bolig dersom det er særlig grunn til å anta at bevis oppbevares der. Bevissikring i bolig gjennomføres på grunnlag av en egen beslutning fra tingretten.

Foretakets rettigheter og plikter

Foretaket har rett til å la seg bistå av advokat eller annen fullmektig, og det har rett til å ha et vitne til stede under hele bevissikringen. Konkurransetilsynet er imidlertid ikke forpliktet til å vente med å begynne bevissikringen til advokaten er ankommet.

Tingrettens beslutning om bevissikring kan påankes av enhver som beslutningen rammer, og ankefristen er to uker. En anke over tingrettens beslutning vil likevel ikke ha oppsettende virkning.

Det innebærer at Konkurransetilsynet kan iverksette og gjennomføre bevissikringen uavhengig av ankebehandlingen hos retten. Foretaket, eller den som rammes av beslaget, kan også bringe spørsmålet om beslaget skal opprettholdes inn for tingretten til vurdering og avgjørelse.

Foretaket plikter å la Konkurransetilsynet gjennomføre bevissikringen, og det plikter å etterkomme pålegg som tilsynet gir under bevissikringen. Det betyr at foretaket skal gi tilsynet adgang til lokaler, eiendommer, rom, skuffer, skap, transportmidler og andre oppbevaringssteder som tilsynet krever adgang til, og tilgang til alle typer elektroniske lagringsmedier hvor bevis kan tenkes å finnes.

Unnlatelse av å etterkomme

Konkurransetilsynets pålegg om utlevering av opplysninger er straffbart, og kan sanksjoneres med overtredelsesgebyr.

Forklaringsopptak

Konkurransetilsynet kan ta muntlig forklaring fra aktuelle personer under selve bevissikringen. Det blir tatt lydopptak av forklaringen, og skrevet et sammendrag av opplysningene i etterkant. Forklaringsopptak kan også gjennomføres på et senere stadium i etterforskningen.

Enhver som blir bedt om å avgi forklaring til Konkurransetilsynet, har opplysningsplikt etter konkurranseloven. Det er straffbart både å gi uriktige opplysninger og å unnlate å gi opplysninger, og det kan legges overtredelsesgebyr dersom pålegg om å gi opplysninger ikke etterkommes.

Den som avgir forklaring, plikter likevel ikke å gi opplysninger som kan bidra til ens egen domfellelse (selvinkrimineringsvernet).

Innhenting av elektronisk materiale

Konkurransetilsynet sikrer elektroniske bevis ved å kopiere data fra foretakets IT-systemer. Så langt det er praktisk mulig blir systemer og filområder gjennomgått på kontrollstedet for å unngå at det tas med informasjon som ikke er relevant for sakens opplysning (overskuddsinformasjon).

Det vil også være aktuelt å kopiere data fra utvalgte medarbeideres bærbare PC, mobiltelefon, nettbrett og andre elektroniske lagringsmedier for å søke etter bevis.

Media

Konkurransetilsynet vil som utgangspunkt verken bekrefte eller avkrefte overfor media at det gjennomføres en bevissikring hos foretaket. Foretaket velger selv om det vil orientere media om kontrollen. I så tilfelle vil Konkurransetilsynet kunne bekrefte informasjonen fra foretaket overfor media.

Etter at bevissikringen er gjennomført, vil Konkurransetilsynet publisere på sine nettsider at det har vært gjennomført en bevissikring i et nærmere definert marked. Foretakene vil ikke bli navngitt.

Håndtering og gjennomgang av elektroniske beslag

Elektroniske beslag blir indeksert og klargjort for gjennomgang og søk i programvaren Forensic Toolkit (FTK). Før beslaget åpnes for gjennomgang og søk, blir det utført en teknisk prosess med identifisering og ekskludering av advokatprivilegert informasjon.

Konkurransetilsynet har ikke adgang til å gjøre seg kjent med beslagsfritt innhold i dokumenter eller korrespondanse mellom foretaket og dets advokat.

I praksis betyr det at Konkurransetilsynet skal, så langt det lar seg gjøre, identifisere og ekskludere all advokatkorrespondanse fra beslaget før søk kan iverksettes. Foretaket eller dets advokat har anledning til å være til stede når beslaget åpnes for å påse at advokatprivilegert informasjon er ekskludert. Dersom det er uenighet om et dokument er beslagsfritt etter loven, skal det avgjøres av tingretten.

Elektroniske beslag blir gjennomgått i Konkurransetilsynets lokaler på en egen datalab med særskilt adgangskontroll til lokalet. FTK er installert på en egen server atskilt fra Konkurransetilsynets nettverk og saksbehandlingssystemer.

Serveren er ikke koblet til internett, og det er kun utpekte medarbeidere tilknyttet saken som har tilgang til beslaget.

Søk i beslaget gjøres på en systematisk, effektiv og enhetlig måte basert på relevante søkeord, eller ved manuelle søk i for eksempel e-postbokser og filkataloger.

Konkurransetilsynet skal påse at saken blir så godt opplyst som mulig. Det innebærer en plikt til å undersøke forhold og opplysninger som kan bekrefte eller avkrefte om det har funnet sted en overtredelse av konkurranseloven.

Private dokumenter, eller annet av personlig karakter som omfattes av beslaget, vil bare bli gjennomgått så langt det er nødvendig for å bringe på det rene om de kan ha betydning som bevis.

Beslagsgjennomgangens varighet vil avhenge av sakens art og databeslagets størrelse og omfang. Konkurransetilsynet har en målsetting om å gjennomgå beslaget i løpet av en periode på seks måneder fra beslaget er åpnet, men det kan ta lenger tid grunnet sakens omfang og kompleksitet.

Saksbehandling

I etterforskningsfasen gjennomføres ulike etterforskningsskritt som bl.a. bevissikring, søk i beslaglagt materiale, forklaringsopptak av sentrale personer og øvrig informasjonsinnhenting gjennom pålegg om utlevering av opplysninger.

Når aktuelle etterforskningsskritt er gjennomført og etterforskningen kan anses avsluttet, vil Konkurransetilsynet ta stilling til hvorvidt det er grunnlag for å forfølge saken videre i en utrednings- og analysefase, eller om saken skal avsluttes.

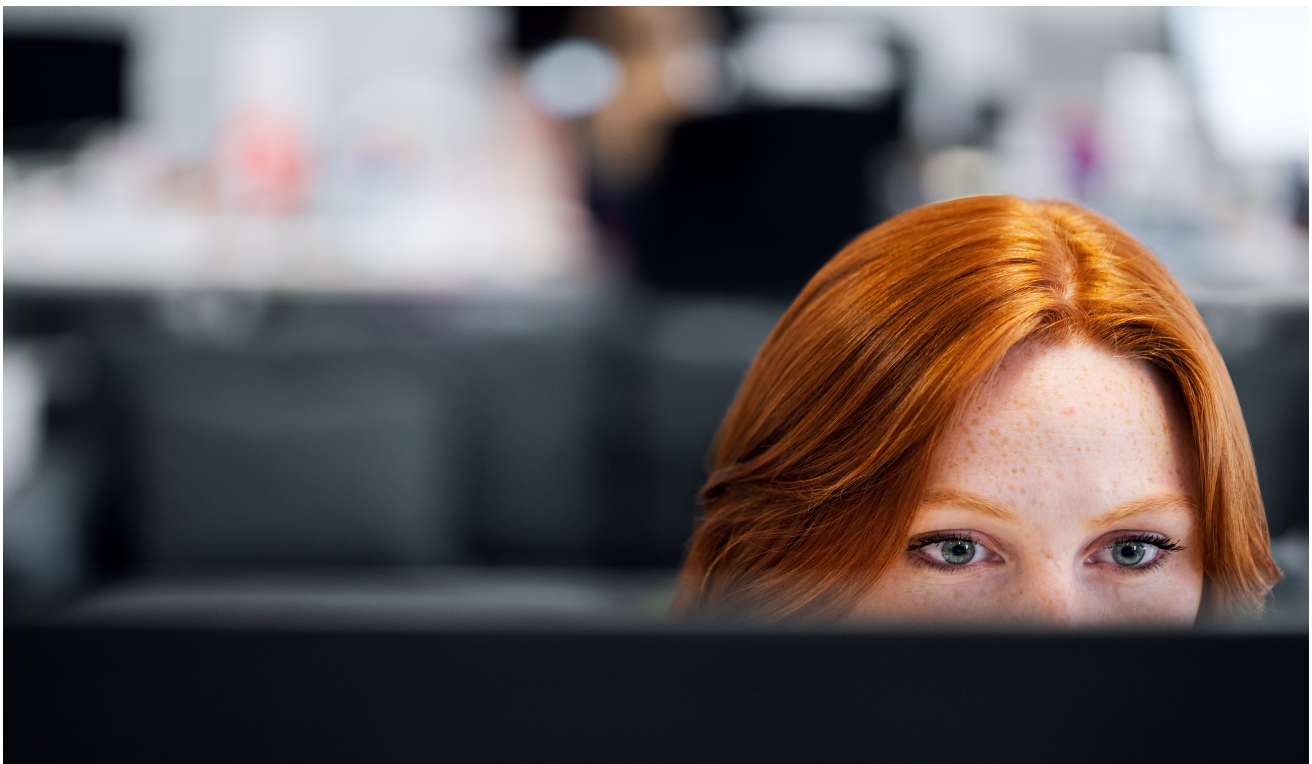
Dersom det besluttes at saken skal videreføres, går den over i en fase med utarbeidelse av faglige analyser og vurdering av eventuell sanksjon. Det kan også være nødvendig med ytterligere etterforskningsskritt og informasjonsinnhenting under saksbehandlingen.

Konkurransetilsynet vil normalt avholde halvårlige statusmøter med foretaket og dets representant for å informere om saksbehandlingen, status i saken og videre prosess.

Dersom saken blir avsluttet uten sanksjoner eller pålegg, blir foretaket informert om avgjørelsen, fysiske beslag blir tilbakelevert og elektroniske beslag blir slettet.

Dersom saken forfølges videre, vil beslaget bli tilbakelevert/slettet når det ikke lenger er behov for det, og senest når saken er endelig avgjort.

Konkurransetilsynets vedtak og avgjørelser etter konkurranseloven blir publisert på tilsynets nettside [konkurransetilsynet.no/vedtak-og-uttalelser/](https://www.kt.no/vedtak-og-uttalelser/). Informasjon om Konkurransetilsynets arbeid mot konkurransekriminalitet finnes på www.kt.no.

SØK AMNESTI - UNNGÅ STRAFF

Det er mulig å slippe overtredelsesgebyr for å ha deltatt i et ulovlig samarbeid med konkurrenter dersom man samarbeider med Konkurransetilsynet og oppfyller noen betingelser. Søknad om amnesti/lempning er veien ut av et kartell dersom foretaket er først ute med å avsløre det ulovlige samarbeidet.

Det er lett å søke amnesti/lempning.
Les mer på konkurransetilsynet.no/sok-om-amnesti.

Mistenker du ulovlig samarbeid?
Tips oss på konkurransetilsynet.no/tips.

KONKURRANSE-
TILSYNET
Norwegian Competition Authority

Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen
T: +47 55 59 75 00

[Konkurransetilsynet.no](https://konkurransetilsynet.no)